

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Herenboerenparkje

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Herenboerenparkje
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Sint-Truiden
Deelgemeente:	Gelinden
Bron:	Schepping: 2016-09-01 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/303472
Coördinaten:	Breedte: 5.26623926767 Lengte: 50.7656464768

Primaire tekst

Herenboerenparkje in landschappelijke stijl met pittoresk karakter uit omstreeks 1900 en een geometrische tuin met classicistisch paviljoen uit de tweede helft van de 18de eeuw, bij een imposant 18de-eeuws hoevecomplex. Tuinvijver, bruggetjes, prieel van haagbeuk. Interessant laat 19de-eeuws hekwerk.

De boerderij ligt aan de Luikersteenweg, ten oosten van de dorpskerk en ten westen van de Herk, temidden van boomgaarden en landerijen, en was voorheen een uitgestrekt landbouwbedrijf van meer dan 75 ha, deels aansluitend bij de gebouwen en met 35 ha op de Saffraanberg. Herstel en heraanplantingen zijn aan de gang.

Het Primitief kadasterplan van 1823 door A.J. Modave geeft voor de site een complex gebouw met binnenkoer (perceel nr. 193) en achteraan een omgrachte tuin met paviljoen (perceel nr. 195). Naar verluidt was het goed in de 19de eeuw bezit en buitenverblijf van ene generaal Nonnon. De kadastrale opmetingsschets van 1905 noteert de gedeeltelijke demping van de U-vormige gracht en de afbraak van gebouwen op het perceel ten westen. Een monumentaal wit geschilderd hek van giet- en smeedijzer uit omstreeks 1900, begrenst het herenboerenparkje langs de steenweg, naast het huis en staat op een lage bakstenen muur met deksteen van blauwe hardsteen. Het poorthek hangt tussen gietijzeren zuiltjes met basis, sokkel en bolbekroning. Verder, vierkante regels met vaasje, onder-, tussen en bovenregels en ronde spijlen met lanspunt. Schuine stangen verankeren het in de bodem.

Het herenboerenparkje in landschappelijke stijl ten oosten van het imposant boerenburgerhuis, ligt op een onregelmatig perceel, bevoeid door een verbindingsbeekje van de Herk naar de tuinvijver. Verspreid ingeplante bomen, buxusvormen in het gras, een brede laan vanaf de straat en secundaire afbuigende wandelpaden. Bloementuin bij het straathek. Halfroond zitprieel van haagbeuk uitkijkend op de vijver.

Drie bruggetjes over de beek en over de vijverarm, met merendeels smeedijzeren leuning, mogelijk hergebruikt, dateren uit het einde van de 19de of het begin van de 20ste eeuw. Eén brugleuning met X-motief tussen de stijlen en regel, een tweede met gekrulde X en gekrulde omgekeerde V, en een derde met eenvoudige spijlen tussen de regels en met op een krul eindigende handgreep.

De rechthoekige tuin is vandaag begrensd door ten noordoosten de dwarsschuur, ten zuidoosten een vijverarm, ten zuidwesten een afsluiting van betonplaten en ten noordwesten een bakstenen muur. Tuinmuur afgewerkt met een rollaag van baksteen en geritmeerd door iets hogere muurpilasters met deksteen van arduin. De brede L-vormige vijverarm is de restant van een U-vormige omgrachting, waarvan de demping in 1905 werd gekadastreerd. Hij vormt de grens met het herenboerenpark ten oosten en de boomgaard ten zuiden. Een centraal pad loopt recht naar een achthoekig tuinpaviljoen in classicistische

stijl uit de tweede helft van de 18de eeuw, vandaag in ruïneuze toestand maar de restauratie is gepland. Verzorgd gebouw van bak- en kalkzandsteen met gemansardeerd koepeldak (leien, loden broek over de top) op een verhoogde sokkel. Vijf trap treden van kalkzandsteen naar een keldertje (180 cm x 117 cm). Vier verzorgd geprofileerde treden van natuursteen naar de steekboogdeur met omlijsting, neuten, tussendorpel en hangende sluitsteen van natuursteen; vleugeldeur en bovenlicht met houten roedeverdeling. Drie steekboogvensters (mankerend houtwerk) en muurnissen ertussen. Voorheen bepleisterd interieur met profiellijsten met sporen van rode en roze kleurresten. Recent geplante buxus (100 cm hoog) rond het paviljoen en op evenwijdige rijen in het gras over de hele lengte van de tuin. Druivelaar tegen de tuinmuur in de noordwestelijke hoek, treures (*Fraxinus excelsior* 'Pendula') (201 en 204 cm) in de hoeken naast het paviljoen, en oude, omgewaaide treurwilg bij de vijverarm.

Bomen (Het cijfer tussen haakjes geeft de stamomtrek, gemeten op 150 cm hoogte.)

Meerdere gewone beuken (*Fagus sylvatica*) (326, 327, 401 cm), treurbeuk (*Fagus sylvatica* 'Pendula') (240 cm, ent op 2 m), Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*), 207 cm, hemlock (*Tsuga heterophylla*) (110 cm), blauwe spar (*Picea pungens*) (100 cm), gewone plataan (*Platanus x hispanica*) (450 en 447 cm), een oude gewone taxus (*Taxus baccata*) met drie gesteltakken vanop 100 cm, Krimlinde (?) (*Tilia x euchlora*), zilverlinde (*Tilia tomentosa*) (278 cm).

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: van den Bossche, Herman

Datum: 2003

Titel Text: Herenboerenpark

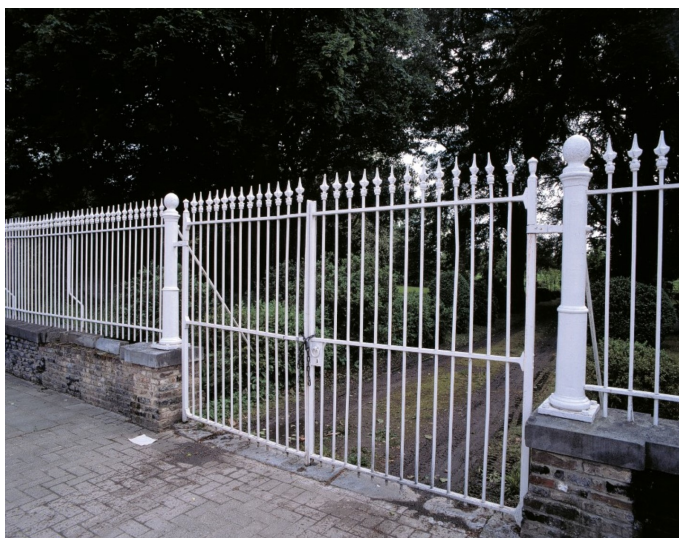
Grafische documenten

Het herenboerenparkje Luikersteenweg 561 in Gelinden (Vandevorst, Kris, 01-01-2003, ©Vlaamse Gemeenschap)

Het classicistisch tuinpaviljoen in de oude parterretuin achter de boerderij aan de Luikersteenweg 561 te Gelinden (Vandevorst, Kris, 01-01-2003, ©Vlaamse Gemeenschap)

Het inrijhek naar het herenboerenparkje Luikersteenweg 561 (Pauwels, Oswald, 01-01-2003, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Limburg, Primitief plan, J. UBAGHS. Verzamelplan, 1823, A.J. Modave.

Relaties

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/135386>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/121004>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/23118>

Beknopte karakterisering

Datering: tweede helft 18de eeuw, vierde kwart 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: hekken, hekpijlers, hoeven, omheiningsmuren, private parken, priëlen, tuin- en parkbeplantingen, tuinbruggen, tuinpaviljoenen, vijvers